

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ

Освітня програма **«Декоративно-прикладне мистецтво»**

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія мистецтв
Викладач (-і)	Дяків Олена Василівна, доц., канд. мистецтв. кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
Контактний телефон викладача	Дяків Олена Василівна (0342)2523135
Е-mail викладача	Дяків Олена Василівна olena.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний /Заочний
Обсяг дисципліни	12 кредити ЄКТС, 360 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</p> <p>https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є однойменна галузь історії мистецтв, тобто курс світового мистецтва від “Стародавнього світу (Асирія, Вавилон, Єгипет тощо)” до “Європейського мистецтва першої половини XIX ст.”. Зосереджено увагу на найбільш типовіших видах мистецтва, таких як архітектура, скульптура, живопис, декоративно-прикладне мистецтво. Згідно предмету розглядаються конкретні періоди, творчість митців, найвизначніші твори мистецтва та науково-теоретичні дослідження у сфері вивчення історії мистецтв.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мистецтво Стародавнього світу. 2. Мистецтво Стародавнього Риму 3. Мистецтво середніх віків та відродження 4. Мистецтво Європи XVII – XVIII ст. 5. Мистецтво Франції XVII – XVIII ст. 6. Європейське мистецтво першої половини XIX ст. <p>Навчальна дисципліна «Історія мистецтв» вивчається художні особливості основних видів пластичних мистецтв. В архітектурі увагу приділено розгляду утилітарних та естетичних елементів, стилю епохи. Специфікою скульптури як виду мистецтва є матеріал і техніка виготовлення, зв'язок з художньою ідеєю твору. Також розглядаються особливості станкової й монументальної скульптури, жанри та її ансамблевість. В станковому та монументальному живописі визначаються матеріали і техніки, композиційні прийоми, колорит, основні засоби побудови живописного твору. Декоративно-прикладне мистецтво виокремлено за функційно-естетичними ознаками, значенням матеріалу та його роллю в художньому образі твору.</p> <p><u>Основними джерелами</u> історії мистецтв виступають праці вчених, на фактичному матеріалі яких укладено курс. Серед них виділяється “Коротка історія мистецтв” Дмитрієвої Н. А., в якій автор подає усі етапи еволюції світового мистецтва, розглядаючи її на конкретних територіях, в різні часові періоди та наводячи приклади визначних пам'яток і творів. У співавторстві з Виноградовою Н. А. укладено “Мистецтво Стародавнього світу”, де в більш ширшому розумінні подається становлення мистецьких принципів творення, конкретизовано кожний історичний період згідно території. Також, слід відзначити дослідження Дмитрієвої Н. А. і Акімової Л. І., яке спрямоване на поглиблене вивчення</p>	

античного мистецтва, що в свою чергу дало поштовх наступним мистецьким епохам. Сучасним виданням є книга А. Ходж “Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів”, в якій представлені основні напрямки західного мистецтва, про всесвітньовідомих художників, їхню творчість, а також про час, у якому вони жили і творили. Увагу зосереджено на найбільш важливих явищах у мистецтві відродження, бароко, класицизму, романтизму тощо. В системі вивчення “Історії мистецтв” застосовано також навчальні матеріали О. Л. Шевнюк – автор цілісно осмислює мистецьку творчість на шляху формування ціннісного ставлення особистості до дійсності. Окреслює основні історико-мистецькі феномени людства.

Історія мистецтв зазначених періодів дозволяє студентам творчих спеціальностей засвоїти естетику Античності, зрозуміти принципи будови середньовічної архітектури і зануритись у розкіш та багатство живопису відродження, бароко, класицизму. Акт проголошення незалежності України зумовив появу урядових документів, в яких перед викладачами вузів і шкіл поставили низку вимог, направлених на відродження та формування національної школи на основі поглибленого вивчення історії, культури та мистецтва. Досвід митців світової історії мистецтв є важливим у розвитку і творчій діяльності обдарованої молоді, поглиблене вивчення цього курсу сприяє розширенню та удосконаленню світогляду студентів.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє розумінню місця історичного досвіду в контексті розвитку сучасної творчої особистості, важливості розвитку освіченого громадянина суспільства. Історична обумовленість змісту й форми мистецьких творів залежно від зміни соціальних умов виконує активну виховну функцію. Окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних навичок студентами, що навчаються за спеціальністю “Образотворче мистецтво”.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни “Історії мистецтв” є розкриття змісту основних положень теорії курсу спрямованого на формування у студентів базових знань з історії розвитку образотворчого мистецтва та архітектури від “Стародавнього світу (Асирія, Вавілон, Єгипет тощо)” до “Європейське мистецтво першої половини XIX ст.”, ознайомлення з культурними доробками митців провідних країн світу, шедеврами мистецтва, історією їх створення.

Основними цілями вивчення дисципліни “Історії мистецтв” є формування у студентів здатності самостійно проводити аналіз мистецького періоду, явища, твору, розкривати суть, робити висновки щодо матеріалу. Ознайомити студентів з основними еволюційними фазами світового образотворчого мистецтва, шедеврами образотворчого мистецтва світу, стильовими особливостями мистецтва різних часів, творчістю провідних майстрів. Також передбачено виконання мистецького аналізу певного художнього явища, об’єкту чи предмету, в якому важливим є робота з джерелами. На практичних заняттях студент здобуває навички опису та аналізу, як методів роботи, завдяки яким фіксує, ідентифікує художній твір або митця згідно стильового напрямку періоду тощо. В творчій роботі навчити застосовувати здобуте світоглядне мислення з метою візуалізації авторських робіт.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати :

- історичний розвиток мистецтва, згідно основних періодів;
- імена видатних майстрів, їх життєвий та творчий шлях;
- видатні твори архітектури, скульптури, живопису, графіки, що входять до скарбниці зарубіжного та вітчизняного мистецтва;
- мистецтвознавчі поняття та відповідну термінологію;
- особливості мистецтва різних епох і різних народів світу;
- взаємозв’язок історії мистецтв з природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.

вміти :

- пояснювати, узагальнювати й оцінювати особливості розвитку мистецтва;

<ul style="list-style-type: none"> • отримувати нові результати, що мають теоретичне, прикладне або наукове значення; • розрізняти пам'ятки мистецтва за авторством, назвою, художнім стилем; • проводити мистецький аналіз творів; • володіти професійною термінологією; • доповнювати вже відому інформацію новими цікавими фактами виявленими в роботі над джерельною базою; • узагальнювати великий об'єм лекційної інформації у чітку логічну структуру від загального до конкретного; • формувати художню картину світу через оволодіння системою мистецьких знань. 			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин (денне/заочне)		
лекції	100/28		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20/12		
самостійна робота	240/320		
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5 6	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	3	нормативний
7 8	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	4	нормативний
Тематика курсу			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Модуль I. Мистецтво Стародавнього світу.			
Тема № 1. Мистецтво Дворіччя. Найдавніші державні об'єднання Близького і Середнього Сходу: Ассирія, Вавилон та Аккаду.		2	2
Тема № 2. Архітектура і пластика держав Стародавнього Сходу.		2	2
Тема № 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту. Періодизація.		2	2
Тема № 4. Єгипетське мистецтво Стародавнього царства.		2	2
Тема № 5. Єгипетське мистецтво періоду Середнього царства.		2	4
Тема № 6. Єгипетське мистецтво періоду Нового царства.		2	4
Тема № 7. Єгипетське мистецтво Пізнього періоду.		2	4
Модуль II. Античне мистецтво			
Тема № 8. Періодизація Античного мистецтва.		2	4
Тема № 9. Крито-мікенська культура.		2	4
Тема № 10. Гомерівський період мистецтва Стародавньої Греції.		2	4
Тема № 11. Період архаїки мистецтва Стародавньої Греції.		2	4
Тема № 12. Період Високої Класики мистецтва Стародавньої Греції.		2	4
Тема № 13. Мистецтво періоду Еллінізму.		2	4
Модуль III. Мистецтво Стародавнього Риму			
Тема № 14. Мистецтво етрусків як джерело римської художньої культури.		2	4
Тема № 15. Римський стиль в архітектурі.		2	4

Тема № 16. Римський скульптурний портрет.	2		4
Тема № 17. Мистецтво Риму II – III ст. н.е.	2		4
Тема № 18. Мистецтво пізньої античності.	2		8
Модуль IV. Мистецтво середніх віків та відродження			
Тема № 18. Мистецтво Візантії (періодизація).	2		4
Тема № 19. Ранньовізантійське мистецтво епохи Юстиніана.	2		4
Тема № 20. Мистецтво готики у Західній Європі XIII – XV ст.	2		4
Тема № 21. Проторенесанс .	2		4
Тема № 22. Раннє відродження в Італії. Живопис.	2		8
Тема № 23. Мистецтво високого відродження. Скульптура, архітектура, живопис.	2		8
Тема № 24. Мистецтво відродження у Венеції.	2		8
Тема № 25. Пізнє відродження.	2		8
Модуль V. Мистецтво Європи XVII – XVIII ст.			
Тема № 26. Раннє італійське бароко.	2		4
Тема № 27. Мистецтво зрілого бароко.	2		4
Тема № 28. Болонський академізм і караваджизм.	2		4
Тема № 29. Творчість Рембранта і Хальса.	2		4
Тема № 30. Голландський натюрморт.	2		4
Тема № 31. Голландський жанровий живопис (Герард Терборх, Пітер де Хоох, Габріель Метсю).	2		4
Тема № 32. Творчість Ян Вермеєра Дельфтського.	2		4
Тема № 33. Фламандське мистецтво. Пітер Пауль Рубенс – засновник фламандської школи живопису.	2	2	4
Тема № 34. Творчість Ян ван Дейка.	2		4
Тема № 35. Демократичне мистецтво Якоба Йорданса і творчість Франса Снейдерса.	2		4
Тема № 36. Іспанське бароко. Архітектура (Алонсо Кано та Хосе Чурігера).	2		4
Тема № 37. Творчість Ель Греко.	2	2	4
Тема № 38. Мистецтво Севільї та Валенсії. Творчість Хуана Рібери, Франциска Сурбарана, Франциска Рібальта та Енріко Мурільйо.	2		8
Тема № 39. Мистецтво Дієго Веласкеса – вершина розквіту іспанської художньої школи.	2		9
Модуль VI. Мистецтво Франції XVII – XVIII ст.			
Тема № 40. Творчість Ніколо Пуссена – основоположника класицизму в європейському живописі.	2		4
Тема № 41. Класицистичний пейзаж у творчості Клода Лорена.	2	2	4
Тема № 42. Мистецтво Франції періоду правління Людовіка XIV. Французький портрет другої половини XVII ст. Ансамбль Версалю.	2	2	4
Тема № 43. Французьке мистецтво XVIII ст. і його стилістична багатогранність (пізнє бароко, рококо, академізм, реалізм, класицизм і ранній романтизм).	2	2	6
Тема № 44. Французький портрет XVIII ст. (Жорж де Латур). Монументальна і станкова пластика. Творчість Фальконе та Гудона.	2	2	8
Тема № 45. Революційний класицизм Давіда.	2		4
Модуль VII. Європейське мистецтво першої половини XIX ст.			
Тема № 46. Стиль ампір в архітектурі та образотворчому мистецтві. Творчість архітекторів К. Н. Леду, Ш. Персьє. Історичні та батальні картини А. Гро.	2	2	4
Тема № 47. Д. Енгр – лідер класицистичного напрямку в	2	2	4

живописі першої половини XIX ст.			
Тема № 48. Французький романтизм Теодора Жеріко та Ежен Декларуа.	2	2	4
Тема № 49. Живописне новаторство К. Коро та створення пейзажного настрою.	2	2	8
Тема № 50. Романтизм в Англії. Пейзажі У. Тернера, Д. Констебля. Німецький романтизм у творчості О. Рунге, Д. Фрідріха.	2		9
ЗАГ.:	100	20	240

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Навчально-наукового Інституту мистецтв.
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами двох письмових екзаменаційних робіт. Роботи виконуються на останніх семінарських заняттях та охоплюють теми № 1-25, а для другої екзаменаційної роботи - № 26-50. На екзаменаційну роботу виноситься тестові запитання в кількості 50 питань з наведеними до них варіантами відповідей. Тестову роботу оцінюється максимально в 50 балів. До балів за екзаменаційну роботу додаються бали за семестрові роботи, які в сукупності повинні складати від 90 до 95 балів, тобто поточне оцінювання складає 40-45 балів.
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

7. Політика курсу

<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://odpmr.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/; https://odpmr.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/.</i></p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного</p>
--

8. Рекомендована література

1. Велика ілюстрована енциклопедія історії мистецтв / Пер. з англійської. К.: Махаон-Україна, 2008. 512 с.: іл.
2. Дмитриева Н. А. Античное искусство: Очерки / Н. А. Дмитриева, Л. И Акимова. М.: Детская литература, 1988. 256 с.: фотоил.
3. Дмитриева Н. А. Искусство Древнего мира / Н. А. Дмитриева, Н. А. Виноградова. 2-е изд. М.: Детская литература, 1989. 207 с.: фотоил.
4. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств. Вып. 1: От древнейших времен по XVI век. Очерки /Н. А. Дмитриева. 6-е изд., стереотип. Москва: Искусство, 1988. 319 с., ил.: 310.
5. Дмитриева Н. А. Краткая история искусств. Вып. 2. Северное Возрождение; страны Западной Европы XVII и XVIII веков; Россия XVIII века /Н. А. Дмитриева. 2-е изд. Москва: Искусство, 1989. 318 с., ил.: 307.
6. Ходж А. Історія мистецтва. Живопис від Джотто до наших днів / А. Ходж. К.: Віват, 2012. 208 с., іл.
7. Шевнюк О. Л. Історія мистецтв: навчальний посібник / О. Л. Шевнюк. К.: Освіта України, 2015. 451 с.: іл.

<https://odpmr.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/>

Викладач _____ доц. Дяків О.В.